

Motion till riksdagen 2024/25:125

av **Stina Larsson m.fl. (C)**

med anledning av prop. 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om marint skräp och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samordning av fiskförvaltningen med havsmiljöförvaltningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ytterligare förslag om hur en utflyttad trålgräns kan uppnås och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utsläppsförbud av skrubbevatten i svenskt territorialvatten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Centerpartiet anser att det är mycket angeläget att föra en ambitiös havspolitik för att stävja de många problem som finns framför allt i Östersjön och ge ekosystemen möjlighet till återhämtning. Propositionens förslag är vällovliga men otillräckliga och dåligt definierade. Det som regeringen väljer att lyfta fram som en höjd ambitionsnivå på flera områden handlar i praktiken bara om att leva upp till de internationella åtaganden vi i Sverige är skyldiga att följa.

Problemen med marint skräp är omfattande. Propositionen föreslår fortsatt införande av engångsplastdirektivet och arbete med globala avtal för att få bukt med nedskräpningen. Det är bra men det krävs ett starkare och mer samlat grepp för att få bukt med det skräp som redan finns i haven. Särskilt fokus bör riktas mot spökgarn och andra förlorade fiskeredskap som gömmer sig under ytan. Förlorade fiskeredskap utgör en fara för fiskar, fåglar och däggdjur då de kan fortsätta att fånga, spökfiska, eller

trassla in djur i många år eftersom redskapen är gjorda av mycket hållbara material. För att få bukt med detta krävs permanenta strukturer så att de som arbetar med att få upp förlorade fiskeredskap kan få förutsägbara förutsättningar.

Regeringen presenterar förslag på hur fiskförvaltningen bättre kan samordnas med havsmiljöförvaltningen. Det är bra, men det är redan en del av den gemensamma fiskeripolitiken inom EU. Tyvärr har implementeringen av detta i förvaltningsplanen för Östersjön varit under all kritik, där fokuset på maximal hållbar avkastning leder till systematiskt överfiske. Förändring av villkoren här måste ske inom kvotförhandlingarna och kan göras redan nu under hösten 2024. Men något som regeringen inte nämner är det faktum att kommissionen har aviserat att man avser att göra en översyn av den gemensamma fiskeripolitiken och att man kan komma att föreslå förändringar baserat på detta. Här måste regeringen vara mycket aktiv för att se till att kommissionen föreslår de nödvändiga ändringar som kan ge bättre och mer långsiktiga vetenskapliga råd.

Regeringen föreslår att det tas fram permanenta regleringar avseende pelagiskt trålfiske inom hela området upp till 12 nautiska mil. En skrivning som inte alls överensstämmer med det regeringen utlovat med sina uttalanden under presskonferenser och i media om att man flyttat ut trålgränsen 12 nautiska mil. En permanent reglering är inte detsamma som ett förbud, även formuleringen ”upp till” öppnar upp för att trålgräns från 12 nautiska mil inte ska gälla överallt. Lägg därtill att man följer upp med att inflyttningszonerna behöver reduceras, vilket implicerar att de kommer att vara kvar och kan fungera som undantag. Likt framgår i propositionen kan Sverige inte heller allena flytta ut trålgränsen utan det behöver ske i samråd med kommissionen och andra medlemsstater. Regeringen behöver återkomma med tydligare förslag kring hur man kan få på plats ett totalt förbud mot bottentrålning inom svenskt territorialvatten i Östersjön och presentera tydliga tidsramar för hur det kan genomföras.

Förslagen om en mer aktiv rovdjursförvaltning välkomnas av Centerpartiet. Det är nödvändigt för att hantera framför allt populationerna av skarv och säl som kraftigt påverkar fisket i Östersjön.

Det är väl känt och dokumenterat att det marina ekosystemet i Östersjön är hårt belastat, inte minst från sjöfarten. En utsläppskälla som i princip inte existerade före 2015 är utsläpp av förorenat tvättvatten från fartyg utrustade med s.k. skrubbrar. Antalet fartyg med skrubbrar ökar sedan dess stadigt. Skrubbevattnet släpper ut höga halter av giftiga ämnen från fartygens bränsleolja: svavel som bidrar till havsförsurning och näringsämnen som bidrar till övergödning.

För ett par år sedan föreslog Havs- och vattenmyndigheten och Transportstyrelsen att det som ett första steg ska införas ett nationellt utsläppsförbud i svenska farvatten. Orsaken var de forskningsresultat som publicerats om den skadliga effekt som skrubbevatten har på den marina miljön. Tydliga rekommendationer har alltså kommit från berörda svenska myndigheters sida.

Ett antal länder i världen har infört nationella utsläppsförbud av skrubbevatten i sina territorialvatten, och ett par svenska hamnar har redan gått före. Irland, Tyskland, Norge, Spanien och Portugal har infört ett förbud mot att släppa ut skrubbevatten i hamnar, fjordar och/eller inre vattenvägar, medan Frankrike och Belgien har ett förbud ut till 3 nautiska mil, och Lettland har ett förbud ut till 12 nautiska mil. Danmark är nu det första nordiska land som kommer att förbjuda utsläpp från skrubbrar i sina farvatten. I mitten av april meddelade den danske miljöministern att det träffats en bred politisk överenskommelse mellan flera partier om att utsläpp av skrubbevatten från fartyg ut till 22 km från de danska kusterna kommer att förbjudas enligt lag den 1 juli 2025. Även

den finländska regeringen har i sitt regeringsprogram enats om att ”utsläpp i havet av fartygs sköljvatten, matavfall, vatten från svavelskrubbar och toalettavfall förbjuds på Finlands territorialvatten”.

I Sverige tas inga initiativ till ett eget nationellt utsläppsförbud i fråga om skrubbar, av propositionen framgår endast att frågan bereds inom Regeringskansliet. Det krävs handlingskraft mot ett akut miljöhot mot våra marina havsmiljöer och därför bör regeringen snarast återkomma med förslag till utsläppsförbud mot skrubbevatten i svenskt territorialvatten.

Stina Larsson (C)

Anders Karlsson (C)

Rickard Nordin (C)

Helena Lindahl (C)